

Predikan

Tacksägelsedagen 2010, årg. 2

Psalmer: 5, 10, 168, 386, 712, 641:7

Pär-Magnus Möller

För en tid sedan läste jag än en gång Harry Martinssons bok Aniara. Den handlar om ett rymdskepp som ombord bär 8000 människor vilka skulle evakueras från den radioaktivt smittade jorden för att placeras på planeten mars. Något går plötsligt fel och den gigantiska rymdfärjan kommer ur kurs. Skeppet styr in mot evighetens mörker utan möjlighet till återvändo. I poesins form skildrar Martinsson passagerarnas tankar och liv på väg mot undergången.

Det som fascinerar mig är att boken är en sådan god beskrivning av en värld som lever utan Jesus, utan hopp och utan mål. Man hämtar kraft i drömmar som aldrig går att uppfylla – och fastän alla vet att målet med deras livsfärd intet annat är än väntan på det eviga mörkret, talar man inte om det. Man gör allt för att glömma, för att förtränga, för att drömma vidare. Man vågar inte möta verkligheten – för den är utan hopp.

Ateisten säger att detta inte är en dystopi, en dyster utsaga om framtiden – utan att det är just så här det är och därför skall vi inrätta våra liv efter denna verklighet. Målet (om man nu med ateistens synsätt överhuvudtaget skall räkna med ett mål i livet) är att skapa så mycket lycka som möjligt för så många som möjligt med så lite negativa konsekvenser som möjligt. Det låter ju förnuftigt och i mycket är det väl så vi försöker leva. Samtidigt så ser vi och vet vi att det inte räcker för att definiera själva livets mening. Verkligheten gör sig alltid påmind – Gud ropar på oss bortom den kalla rationalismens övertro på sig själv!

I djupen i vårt inre ropar en längtan som inte bara kan vara biologiskt betingad – en längtan efter det liv vi är skapade till. I djupen i vårt inre vet vi var och en att vi inte är skapade till att, som djur i bur, leva våra utmätta timmar som om inget annat fanns. Vi är istället skapade till en frihet som inte rymms i denna värld, vi är skapade till att älska med en kärlek som vår värld inte rymmer, vi är skapade att bli älskade såsom ingen här i världen kan förmå älska oss. Vi är inte skapade för att dö och bli mull, vi är skapade till evighet och glädje. Denna längtan är mer än en utopi, den är Guds kärleksrop i vårt inre.

På något underligt vis värker längtan i oss när vi anar Guds röst. Ofta betar vi oss då som hundar gör när de hör husses röst men inte vet vart rösten kommer ifrån: Vi ställer oss vid den ena tingesten efter den andra för att se om det ändå inte är den som ropar. Så fastnar några av oss i spelberoende, andra i shoppinghysteri, några i hälsohysteri eller sporthysteri – det finns många fler beroende vi kan fastna i eftersom vi tror att vi i dessa beteenden hör våra längtans röst.

Vi som kommit hit idag har lyckats identifiera varifrån denna längtans röst kommer. Den kommer från Jesus.

Rakt in i historiens tomhet föds Guds son för att ur tomheten hämta oss hem igen, för att bereda en väg ut ur denna djungel som vi kallar livet.

Jesus kom till vår värld för att samla det folk som i hjärtat sökt honom. Han kom för att, i väntan på vårt uppbrott från denna värld, trösta och styrka oss och för att mitt i vårt lidande dela smärtan med oss. Han såg hur vi var skadade och slagna av detta liv som inte blev vad det var tänkt – och han såg hur ont vi gjort mot Gud och mot varandra. Av kärlek till oss alla samlade han ihop allt detta onda, lade det på sin rygg och lät sig frivilligt gå i döden i vårt ställe.

Det är denne Jesus vi kommit för att möta i dag eftersom vi hört hans rop efter oss – det är samme Jesus som människorna mötte den där dagen som evangeliet utspelade sig.

Den dagen bar man med sig lama, blinda, lytta, stumma och många andra för att lägga ner dem inför Jesus. Varför gjorde man så? Jo, när Jesus talade kände folket ingen det evangelium som låg gömt i Gamla testamentets profetior. När Jesus gjorde under och tecken kände de igen den Gud som i skapelsens begynnelse sade: Varde ljus! Och det blev som han hade befallt. När Jesus rörde vid de sjuka så att de blev friska, kände folket igen Livets Gud – Livets Gud som i den döda leklumpen blåste sin ande så att det blev mänskligt liv.

Nu kom folk med sin nöd och lade fram sina böner inför Jesus. Det var vänner, grannar man bar fram. Jesus botade dem och folket prisade Israels Gud.

När vi prisar Gud för det han gör och för den han är, då är allting som det skall vara, då är det som det heter på hebreiska: Shalom, fred, frid. Himmelen beskrivs ofta som just detta skeende: Gud är Gud och han välsignar sin skapelse och skapelsen tar emot det Gud ger och lovsjunger honom. Lovsången är alltings mål och mening!

Varje mässa, varje nattvardsgång är ett sådant tillfälle där den himmelska lovsången bryter igenom. Ett av de äldsta orden för nattvarden är just Eukaristi som betyder tacksägelse. Nattvarden tolkas alltså som en tacksägelsemåltid. Det betyder att varje gång vi tar emot brödet som är Jesu uppståndna kropp och vinet som är hans blod, tar vi emot Guds välsignelse och tackar samtidigt Gud för det han genom Jesus gjort för oss och för den han är: barmhärtighet och godhet.

Nattvarden, Mässan, Eukaristin, är det centrum i den kristnes liv där tacksägelsen och lovsången tar sin utgångspunkt. Mässan är mötesplatsen mellan himmel och jord, mellan människa och Gud. I mässan finner vi redan här och nu det liv som kommer alla troende till mötes i evighetens himmel. Därför

bör en kristen ständigt öva sig i att leva i och genom mässan, i tacksägelse och i lovsång.

Tänk vad vi som känner Jesus har mycket att tacka för. Visst har vi svårigheter vi måste gå igenom, visst är livet mycket mörker och grymhet. Men i detta har vi ändå, genom dopet, Jesu närhet och alla hans löften: I mörkret finns en fyr, i ångesten finns en hand, i ensamheten finns en vän.

Trots detta stiger förvånansvärt lite lovsång ur de kristna leden vi vårt land – de som inte är kristna verkar inte ens märka den (vilket faktiskt är anmärkningsvärt) Hur kan det vara så?

Jag har märkt att fast man lever nära Jesus och tar emot allt det goda han vill ge, är det ändå svårt att i kroppen liksom erfara den tacksamhet som man med intellektet vet att man borde känna. Tacksamheten och jublet över Guds godhet är liksom förkvävt av oro, bekymmer och oginhet både i mitt eget liv och ofta i församlingens liv. Det är som om vi ofta saknar perspektiv. Vi ser inte helheten – bara det vi kan odla bitterhet över. Jag tror detta är en smitta från vårt samhälle som spridit sig in i de kristna leden.

Vad är det då för sjuka som vårt samhälle dras med? Jag tror att vårt samhälle dras med en gigantisk bristsjukdom, nämligen avsaknaden av Gud. Ett samhälle där inte Gud får plats är ett samhälle likt Aniaras – ett samhälle utan hopp och liv – och vi kristna påverkas naturligtvis av detta samhällets sätt att vara och tänka. Därför tystnar ofta lovsången i de kristna leden.

I ett samhälle som inte räknar med Gud, som inte räknar med att människan är mer än lite kött och ben, som inte räknar med att det finns högre mål och värden än den egna självtillfredsställelsen, ett sådant samhälle vandrar alltid på bitterhetens rand. Har detta samhälle dessutom tillgång till allt det kan önska sig – så som vårt samhälle har – är risken mycket stor att fenomenet: ”Mycket vill ha mer” dyker upp. Ju mer människor skaffar sig av saker och upplevelser och vad det nu kan vara, desto större blir behoven – och tillsist är allt i det mänskliga livet bara ett stort svart behov som är omöjligt att mätta. Och då blir man bitter och otacksam eftersom den enda fråga som dånar i ens inre är: *Varför får jag inte det jag vill ha. Tillvaron är orättvis!– och jag kräver min rätt – jag vill ha allt!*

Om man går sin livsväg tillsammans med Jesus är sannolikheten mycket mindre att man slukas av detta ”habegärs” svarta hål. Detta eftersom man faktiskt hittat honom som all längtan kommer från. När vi umgås med Jesus i bön och kristenliv så ger han oss rätt perspektiv på saker och ting. Han hjälper oss värdera vad som är viktigt och vad som är mindre viktigt. Jesus hjälper oss att förstå att det som vi tror är vår längtan ofta inte är det, att det ”världen” sätter

högst på prioriteringslistan inte alltid är det viktigaste och att ”lycka” i detta livet bara nås av ett hjärta som övar sig i ödmjukhet, tacksamhet och lovsång.

Hur skall vi då kunna befria oss från all otacksamhet och befrias till äkta lovsång? Svaret finner vi i evangeliet i dag: Folk kom till Jesus och de hade med sig all sin oro, all sin sorg, alla sina bekymmer och lade ned dem inför honom. När vi dagligen övar oss i detta (genom att lägga fram våra bekymmer inför honom i bönen, genom att tillsammans med våra bröder och systrar fira vår gudstjänst, genom att öva tacksägelsen, eukaristin i mässan), då växer sakta men säkert en ny sång i våra hjärtan – då öppnas våra ögon för den verklighet vi innan inte kunnat se. Detta är inte alltid så lätt för oss eftersom negativismens vindar ofta är så starka att vi liksom dras med utan att tänka på det. Det kräver disciplin, målmedvetenhet och vilja att stå emot. Det krävs att du prioriterar Jesus i ditt liv – att du tar ropet i ditt inre på allvar och verkligen söker ropets källa och inte bara följer den väga som alla andra verkar gå.

Rymdskeppet Aniara färdas sin meningslösa bana mot den totala tomheten. Ombord låtsas man leva. För att dölja smärtan av meningslöshet festade man, förteg verkligheten och gjorde allt för att låtsas att allting var som det skulle. När livet blev för svårt samlades man framför en maskin som kallades Miman och som frambringade bilder från sådant som hänt – framkastade enligt slumpen. Dessa minnesbilder utan mening lindrade smärtan för stunden och man kunde leva vidare ännu en tid.

En människa som känner Jesus behöver inte, som folket på Aniara, blunda för verkligheten. En människa som känner Jesus känner honom som har alla makt i himmelen och på jorden, honom som äger liv och död, honom som är uppståndelsen och livet. Färden genom den tomma rymdens mörker är för en sådan människa aldrig meningslös och tom. Färden har en mening: Att lära känna livets Herre – och ett mål: Himmels evighet. Och det största av allt: När vi om en stund skall få dela nattvardens bröd och vin – delar vi redan här och nu den himmelska måltiden – vi är då redan framme, fastän vi fortfarande är på väg.

När vi övar oss att se allt detta öppnas lovsångens perspektiv i våra liv och tacksägelsen för allt det goda Gud ger spirar i våra hjärtan. Denna vår lovsång har förmågan rädda alla den som fastnat i dystopi och meningslöshet på det stora skeppet Aniara – denna lovsång kan få skeppet att nå en annan destination än meningslöshetens mörker.

Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet. Amen.